

Legea și Harul

Charles H. Spurgeon

Predici și eseuri

LEGEA ȘI HARUL

Charles Haddon Spurgeon

© 2017 Asociația MAGNA GRATIA.

Toate drepturile rezervate. Nici o parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Tradus și publicat cu permisiunea Chapel Library. Pentru publicații cristicentrice, contactați Chapel Library la adresa 2603 W Wright Street, Pensacola, FL 32505, www.chapellibrary.org.

Traducerea: Asociația MAGNA GRATIA.

Asociația MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi traduce și/sau publică.

Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune.

Traducerea, design copertă și interior și tehnoredactare: MAGNA GRATIA.

RESPECTAȚI DREPTURILE DE AUTOR!

Este interzis în mod expres:

imprimarea a mai mult de 3 ex. pentru uz personal, a mai mult de 10 ex. din maxim 5 publicații diferite pentru prieteni și rude;

imprimarea profesională (la tipografie, indiferent dacă produsul este comercializat sau nu);

stocarea fișierelor oricărei cărți pe bloguri, pagini de internet, portaluri sau transmiterea pe cale electronică, altfel decât a link-urilor către website-ul MAGNA GRATIA.

copierea și republicarea a peste 250 de semne/publicație pe alte portaturi, pagini de internet, bloguri, în publicații tipărite sau în predici, prezentări, conferințe etc.

Politica de copyright completă este disponibilă la adresa de internet: <http://www.magnagratia.org/copyright.html>

Asociația MAGNA GRATIA

Str. Liliacului nr.26,
Dascălu-Ilfov 077075

Email: contact@magnagratia.org

Internet: www.magnagratia.org

Cuprins

Capitolul 1. Introducerea Legii în lume	7
Capitolul 2. Pătrunderea Legii în inima omului	23
Capitolul 3. Harul depășește păcatul în abundență și eficiență	33
Note bibliografice și explicative	41

„Ba încă și Legea a venit pentru ca să se înmulțească greșeala; dar unde s-a înmulțit păcatul, acolo harul s-a înmulțit și mai mult.” - Romani 5:20

Nu există un lucru asupra căruora oamenii să facă greșeli mai mari decât asupra relației dintre Lege și Evanghelie. Unii pun Legea în locul Evangheliei, iar alții pun Evanghelia în locul Legii. Unii modifică și Legea, și Evanghelia, și ajung astfel să nu predice nici Legea, și nici Evanghelia. Alții anulează în întregime Legea, atunci când aduc în față Evanghelia. Sunt mulți aceia care cred că Legea este Evanghelia, și care astfel predică faptul că oamenii pot fi mântuiți făcând fapte bune, fiind binevoitori, cinstiți, dreپți și serioși. Astfel de oameni greșesc. Pe de altă parte, sunt mulți și aceia care spun că Evanghelia este o lege; că ea conține anumite porunci, și că prin ascultarea de acestea, omul ajunge să fie mântuit tocmai datorită acestui fapt; și astfel de oameni greșesc, nu spun adevărul, și nici nu îl înțeleg. Mai există și o categorie anume de oameni care susțin că Legea și Evanghelia trebuie amestecate, și că oamenii sunt mântuiți parțial prin împlinirea poruncilor Legii, și parțial prin harul lui Dumnezeu.

Acești oameni nu pricep adevărul și sunt niște învățători falși. În această dimineață aș vrea, cu ajutorul lui Dumnezeu, să vă arăt care este scopul Legii, și care este rezultatul Evangheliei. Scopul introducerii Legii este explicat în legătură cu obiectul acesteia: *„Ba încă și Legea a venit pentru ca să se înmulțească greșeala.”* După aceea este prezentat scopul Evangheliei: *„dar unde s-a înmulțit păcatul, acolo harul s-a înmulțit și mai mult.”*

În această dimineață, voi analiza acest pasaj în două direcții. În primul rând, *în ceea ce privește lumea în general și introducerea Legii în lume*, iar apoi, *în ceea ce privește relația dintre inima păcătosului și pătrunderea Legii în conștiința acestuia.*

CAPITOLUL 1.

**INTRODUCEREA
LEGIÎ ÎN LUME**

În primul rând, așadar, vom vorbi din acest pasaj în ceea ce privește *Legea și lumea*. Scopul pe care Dumnezeu l-a avut în vedere prin introducerea Legii în lume a fost ca „să se înmulțească greșeala¹.” Dar apoi vine Evanghelia, căci „unde s-a înmulțit păcatul, acolo harul s-a înmulțit și mai mult.” Așadar, în relație cu lumea întreagă, *Dumnezeu a trimis Legea în lume* „ca să se înmulțească greșeala.” Păcatul era în lume cu multă vreme înainte ca Dumnezeu să fi trimis Legea, dar El a dat Legea Sa pentru ca greșeala/ofensa să fie conștientizată drept greșeală, și ca aceasta să se înmulțească mai mult decât ar fi făcut-o în lipsa Legii. În lume a existat păcat înainte ca muntele Sinai să fi fumegat; încălcarea poruncilor lui Dumnezeu a existat în lume cu mult înainte ca muntele acela să se fi zguduit la prezența lui Dumnezeu, cu mult înainte ca acea

trâmbiță înfricoșătoare să sune cu atâta putere și atât de îndelung. Și acolo unde această Lege nu era cunoscută și unde nu se auzise de ea, la popoarele păgâne unde Cuvântul nu ajunsese, o, da, și acolo exista păcat – pentru că, deși oamenii nu puteau păcătui împotriva Legii pe care nu o văzuseră niciodată, totuși ei puteau să se răzvrătească împotriva revelației naturii, împotriva conștiințelor lor, și împotriva cunoștinței obișnuite a binelui și răului, care a fost alipită de omenire încă din primul moment în care Dumnezeu a creat pe om.

Toți oamenii, din orice loc, au conștiințe, și de aceea toți oamenii sunt păcătoși. Chiar și hotențoții² aceia sălbatici, care nu au auzit niciodată nimic despre Dumnezeu, chiar și ei au suficientă revelare a Lui în natură și în lucrurile care se deosebesc în mod natural ca fiind bune sau rele, chiar și ei sunt păcătoși. Și chiar dacă astfel de oameni se închină nebunește la copaci sau la pietre³, totuși ei au o judecată în conștiința lor, pe care, dacă ar folosi-o, ar pricepe mai bine aceste lucruri. Dacă un astfel de om alege să se folosească de talanții pe care îi are, ar trebui să ajungă la cunoștința că există un Dumnezeu. Căci apostolul, atunci când a vorbit despre oamenii care au numai revelația naturii, a afirmat clar că „însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiți cu băgare de

seamă la ele în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți” (Romani 1:20).

Oamenii pot să păcătuiască și în absența unei revelații divine și încă pot păcătui din plin – conștiința, natura, obiceiurile și rațiunea le sunt suficiente fiecare în parte pentru a-i condamna pentru poruncile pe care ei le încalcă. Legea nu face pe nimeni păcătos, ci toți oamenii se nasc deja păcătoși în Adam, și ei sunt păcătoși chiar înainte de venirea lor pe lume. De aceea, Legea a venit pentru ca „să se înmulțească greșeala.”

La prima vedere, aceasta poate să pară o gândire foarte înfricoșătoare, și mulți predicatori au încercat să evite acest verset cu totul. Dar când eu găsesc un verset pe care nu îl înțeleg, de regulă eu consider că este un verset pe care *trebuie* să îl studiez; și încerc apoi să merg cu el înaintea Tatălui meu ceresc, iar apoi, când El îl face descoperit sufletului meu, consider că este de datoria mea să vă transmit explicația lui, cu ajutorul Duhului Sfânt. „*Legea a venit pentru ca să se înmulțească greșeala.*” Voi încerca acum să vă arăt modalitatea prin care Legea face ca greșeala / ofensa să se “înmulțească.”

A. Legea aduce o cunoaștere suplimentară a păcatului.

În primul rând, Legea ne spune cât de multe lucruri sunt păcate, și despre care noi nu ne-am fi gândit

vreodată în acești termeni dacă n-am fi primit această iluminare suplimentară. Sunt anumite lucruri la care nu ne-am fi gândit niciodată că sunt păcate dacă n-ar fi existat Legea, chiar dacă am avut revelația naturii, mărturia conștiințelor noastre sau standardele morale tradiționale din societate. Ce om ar păzi Ziua Domnului prin revelația conștiinței sale, presupunând că acel om n-a citit niciodată Biblia și nici n-a auzit vreodată de ea? Dacă el ar fi trăit pe o insulă izolată din Pacific, se poate ca să fi conștientizat că există un Dumnezeu, dar nu există vreo posibilitate ca el să afle că a șaptea parte a timpului său dintr-o săptămână ar trebui să fie pusă deoparte pentru slăvirea aceluia Dumnezeu.

Noi știm că există anumite sărbători și celebrări și la păgâni, și că ei pun deoparte anumite zile în onoarea dumnezeilor lor imaginari; dar aș fi curios să aflu cum ar putea ei să descopere că a existat o anume *a șaptea zi* care trebuie pusă deoparte pentru Dumnezeu, cu scopul de a petrece timp în casa Lui de rugăciune în acea zi. Nu văd cum ar putea aceștia să conștientizeze necesitatea unei separări originale a acestei zile de către Dumnezeu Creatorul, decât dacă nu cumva ar putea fi învățați de tradiție. Nu pot concepe cum ar fi posibil ca ei să fie învățați fie prin mărturia conștiinței lor, fie prin cea a rațiunii, că ar trebui să respecte o poruncă precum aceasta: „Adu-ți aminte de ziua de odihnă, ca s-o sfințești. Să lucrezi șase

zile, și să-ți faci lucrul tău. Dar ziua a șaptea este ziua de odihnă închinată Domnului, Dumnezeului tău: să nu faci nici o lucrare în ea, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici robul tău, nici roaba ta, nici vita ta, nici străinul care este în casa ta.” (Exod 20:8-10). Mai mult, dacă în termenul „lege” am cuprinde și ritualurile ceremoniale, putem observa că erau mult mai multe lucruri care erau considerate păcate, chiar dacă la prima vedere păreau lucruri relativ neimportante. Lucruri precum consumul cărnii provenind de la anumite animale, portul hainelor țesute din două materiale diferite, odihnitul într-un pat spurcat de un lepros, ca și mii de alte lucruri asemănătoare – toate acestea par la prima vedere că nu presupun nimic păcătos în ele însele, dar Legea le-a transformat în păcate, și astfel a făcut ca greșeala să se înmulțească.

B. Legea are tendința de a descoperi pe oameni ca fiind niște răzvrățiți

Este o realitate faptul că *Legea are tendința de a descoperi pe oameni ca fiind niște răzvrățiți*, lucru pe care îl puteți verifica uitându-vă la ce vă trece prin propria minte. Natura omului este neînfrânată. „N-aș fi cunoscut pofta, dacă Legea nu mi-ar fi spus: „Să nu poftești!”” (Romani 7:7). Depravarea omului încurajează răzvrătirea lui odată ce Legea este pronunțată deschis. Atât de stricați

suntem noi, încât într-o singură clipă ne decidem în mintea noastră și imediat apare dorința de a face răul, și asta doar pentru că acel lucru nu ne este permis. Noi toți știm că întotdeauna copiii vor dori lucrurile pe care nu au voie să le aibă, și dacă li se interzice să atingă ceva, ei vor face exact acest lucru fie când apare ocazia potrivită, fie tânjesc vreme îndelungată să facă asta, așteptând acea oportunitate. Aceeași tendință poate fi observată de oricine în legătură cu omenirea în general. Este atunci Legea vinovată de păcatul meu? Nicidecum. „Apoi păcatul a luat prilejul, și a făcut să se nască în mine prin poruncă tot felul de pofte... Pentru că păcatul a luat prilejul prin ea m-a amăgit, și prin însăși porunca aceasta m-a lovit cu moartea.” (Romani 7:8, 11).

Legea este sfântă, dreaptă și bună; *ea nu greșește cu nimic*, ci *păcatul* se folosește de ea ca de o ocazie pentru a o încălca, și omul se răzvrătește împotriva ei atunci când de fapt ar trebui să asculte de ea. Augustin (354-430 d.Hr.) a prezentat acest adevăr atât de clar când a scris următoarele, „Nu Legea este greșită, ci natura noastră rea și stricată; este ca un morman de var nestins care e liniștit până când torni apă pe el, apoi începe să fumege și să clocoțească; dar nu apa este de vină, ci natura și compoziția varului este cea care nu suportă apa.” Iată, așadar, acesta este un al doilea sens în care Legea a intrat în lume și a făcut ca greșeala să se înmulțească.

C. Legea ne lasă fără scuze

Mai mult, Legea crește păcătoșenia păcatului, prin eliminarea oricărei scuze privind necunoașterea ei de către cel păcătos. Până în clipa cunoașterii Legii, păcatele oamenilor ar putea fi măcar parțial scuzate prin necunoașterea parțială a poruncilor, însă esența acestora este răspândită peste tot înaintea lor, iar greșelile lor devin și mai mari acum, pentru că aceste păcate sunt făcute acum împotriva iluminării pe care o au din partea lui Dumnezeu. Acela care păcătuiește împotriva conștiinței sale va fi condamnat; dar cu cât mai severă trebuie să fie pedeapsa aceluia care s-a crezut în stare să disprețuiască vocea lui Dumnezeu, să sfideze suveranitatea Lui sfântă, și să calce în piciorare cu bună știință poruncile Lui. Cu cât există mai multă cunoștință despre porunci, cu atât vina este mai mare - Legea aduce cu ea această descoperire, și astfel ne face să fim de două ori mai vinovați. O, popoarelor pământului care ați auzit Legea lui Dumnezeu, păcatul vostru este mai mare, iar greșeala vă este înmulțită.

1. Distrugerile și pagubele păcatului

Mă gândesc că cineva ar spune acum, „Cât de neînțelept trebuie să fi fost să fie dată o lege care să facă să se înmulțească aceste lucruri!” Nu pare cumva, la prima vedere, că mărețul Creator al lumii, a fost foarte dur ca să ne dea o astfel de lege care să nu ne scutească de pedeapsă,

ci, indirect, să facă astfel încât condamnarea noastră să fie și mai mare? Nu pare că este un lucru pe care un Dumnezeu bun n-ar trebui să îl facă descoperit, ci să îl ascundă mai degrabă? Dar trebuie să știți că „nebulia lui Dumnezeu, este mai înțeleaptă decât oamenii” (1 Corinteni 1:25); și să înțelegeți că până și în acest lucru se ascunde un scop bun. Oamenii firești visează că, printr-o împlinire formală, strictă a poruncilor, ei vor obține favoare din partea lui Dumnezeu, dar El ne spune așa: „Le voi arăta nebunia lor proclamând o lege atât de înaltă încât ei vor ajunge la disperare în încercarea lor de a fi mântuiți prin ea. Ei cred că faptele lor vor fi suficiente pentru a fi mântuiți. Dar gândirea aceasta este greșită, și îi va duce la ruină. Le voi trimite o lege atât de strictă în standardul ei, atât de inflexibilă în cerințele ei, încât nu va fi posibil ca ei să o poată împlini, ba chiar vor fi duși la disperare – și astfel vor veni și vor accepta îndurarea mea prin Isus Hristos. Ei nu pot fi mântuiți prin Lege, și nici prin legea naturii. Ei au păcătuțit deja împotriva ei. Dar știu și că ei și-au închipuit, în mod nebunesc, că vor putea să îplinească Legea Mea, și cred că prin faptele Legii ei vor putea fi mântuiți. Pe când Eu am spus, ‘prin faptele Legii nimeni nu va fi socotit neprihănit înaintea Mea.’ De aceea, am să le scriu o lege – va fi una scrisă negru pe alb, o lege grea – o povară pe care să nu o poată duce; și apoi se vor întoarce și vor spune, ‘Nu pot să o împlinesc; Îi voi cere Mântuitorului meu să

poarte această povară în locul meu”’. Imaginează-ți următoarea situație: niște tineri se pregătesc să plece pe mare, unde eu prevăd că vor avea de înfruntat o furtună. Să presupunem că sunt în poziția în care pot să fac să aibă loc o furtună mare înainte ca furtuna deja prevestită să aibă loc. Ei bine, până în clipa în care furtuna prevestită, naturală, să apară, acești tineri deja vor fi în mijlocul mării, și deja vor fi naufragiați și ruinați înainte ca să poată să se adăpostească undeva în siguranță. Dar ce fac eu? Pe când ei sunt chiar la gura râului, le trimit o furtună, îi pun în cel mai mare pericol și, naufragiind pe malul râului, îi aduc în punctul în care ei pot fi salvați. Așa a făcut și Dumnezeu. El trimite o Lege care le arată oamenilor duritatea călătoriei. Furtuna provocată de Lege îi convinge să se urce în vaporul harului fără plată, și să fie salvați de la cea mai groaznică distrugere de care altfel ar avea parte din plin.

Legea nu a venit niciodată ca să mântuiască pe om. Niciodată nu a fost dată cu acest scop. Ea a venit pentru a dovedi pe deplin faptul că mântuirea prin fapte este imposibilă, și astfel să conducă pe aleșii lui Dumnezeu să se bizuie în totalitate pe mântuirea completă oferită în Evanghelie.

Dați-mi voie să ilustrez un pic ceea ce vreau să vă spun. Cred că ați auzit cu toții de Alpi, acei munți înalți. Ei

bine, dacă ei ar fi fost un pic mai înalți, am fi avut parte de o mare îndurare. I-ar fi determinat pe soldații lui Napoleon, ca și pe alții ca ei, să piară în încercarea de a-i traversa și de a ucide mii de semenii lor. Dacă am fi putut să adăugăm încă pe atâta la înălțimea lor, și să îi facem mai înalți decât chiar munții Himalaya, n-ar fi scăzut aceasta șansele ca Napoleon să se avânte în ambiția sa de a distruge miile de oameni nevinovați din țările vecine? Napoleon a întrebat, „Este posibil să îi traversăm”? „Puțin probabil,” a fost răspunsul care i s-a dat. „Avansați,” a urlat Bonaparte; și oștile s-au târât efectiv până pe vârful muntelui și apoi dincolo de el. Tot așa, prin revelația naturii, *pare posibil* pentru noi să trecem peste acest munte de fapte proprii, însă toți oamenii ar pieri în această încercare, calea către acest deal fiind mult prea îngustă pentru pașii omului muritor. De aceea, Dumnezeu a pus în locul ei o altă Lege, ca un munte; și acum păcătosul spune, „Nu pot să escaladez acel munte. Implică un efort peste puterile mele. Dar văd înaintea mea o trecătoare îngustă, care se cheamă trecătoarea îndurării lui Isus Hristos – trecătoarea Crucii – și cred că voi merge pe acolo.” Dar dacă muntele n-ar fi fost prea înalt pentru om, el s-ar fi aventurat să îl urce, s-ar fi căznit să îl escaladeze, până când s-ar fi prăbușit în vreo prăpastie, sau ar fi pierit în vreo avalanșă, sau în vreun alt fel care l-a fi dus la pierzarea veșnică. Dar Legea vine în așa fel încât lumea întreagă să

poată conștientiza că este imposibil pentru om să fie mântuit prin faptele sale.

2. *Înmulțirea și mai mult a harului*

Haideți acum să ne uităm la partea mai plăcută a acestui subiect: *înmulțirea și mai mult a harului*. După ce am deplâns distrugerile și rănila provocate de păcate, cred că inimile noastre vor fi încântate la auzirea faptului că „harul s-a înmulțit și mai mult.”

Harul depășește păcatul chiar și numeric. Este credința mea fermă că numărul celor mântuiți va ajunge să fie de departe mai mare decât numărul celor condamnați. În Scriptură spune că în toate lucrurile Isus va avea întâietatea; de ce în această privință ar fi altfel? Am putea să credem noi că Satana ar putea avea mai mulți ucenici decât Isus? O, nu, pentru că este scris că cei răscumparați sunt atâția încât nici un om nu-i poate număra, în timp ce despre cei pierduți *nu ni se spune* că sunt fără număr. Este adevărat că noi știm că aleșii care se văd sunt întotdeauna o *rămășiță*, dar întotdeauna sunt alții care urmează să li se adauge. Gândiți-vă numai la acea oaste mare de suflete ale bebelușilor care sunt acum în ceruri. Toți aceștia au căzut în păcat în Adam, dar fiind cu toții aleși, sunt toți răscumparați și regenerați, și ei au fost privilegiați să fie luați la cer în slavă încă de la pieptul mamelor lor. O soartă fericită, pe care noi, cei care n-am avut-o, am putea

să o invidiem. Nu trebuie dată uitării nici mulțimea convertirilor din toată vremea bisericii, și care vor atârna greu pe talerul balanței celor mântuiți. Mai apoi, în viitor, lumea va fi foarte numeroasă, și o mie de ani de domnie a harului ar putea cu ușurință să fie suficienți pentru a compensa păcatele majorității populației ce a trăit în toți cei 6000 de ani de dinaintea acestora, timp în care păcatul a stăpânit. În acea perioadă de pace, când toți Îl vom cunoaște, de la cel mai mic până la cel mai mare, fiii lui Dumnezeu vor zbura ca niște porumbei pe ferestrele lor, iar familia Răscumpărătorului va fi înmulțită peste măsură.

Chiar dacă mulți au fost înșelați de superstiții și distruși de poftele lor, și aceștia pot fi numărați cu miile – totuși harul iese învingător. Saul a ucis miile lui, dar David zecile lui de mii. Noi recunoaștem că numărul celor care vor fi condamnați va fi uriaș, dar în același timp credem că doar dacă luăm în calcul vremea harului și bebelușii care au fost mântuiți, și ar fi suficient pentru ca Hristos să iasă învingător. Șirul celor pierduți poate fi lung, poate număra mii, și mii și mii, dar șirul celor ce aparțin Regelui regilor va fi mult mai numeros, mult mai mare. „Acolo unde păcatul s-a înmulțit, harul s-a înmulțit *mai mult*.” Trofeele harului fără plată vor fi de departe mai multe decât trofeele păcatului.

Harul „*se înmulțește* mai mult” – pentru că va veni o vreme când lumea va fi plină de har; pe de altă parte, niciodată n-a existat vreo perioadă în istoria omenirii când aceasta să fi fost dedată în totul păcatului. Chiar și când Adam și Eva s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, a existat o manifestare a harului în lume, căci în grădină, la finele zilei, Dumnezeu a spus, „Vrăjmășie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei. Aceasta îți va zdrobi capul, și tu îi vei zdrobi călcâiul” (Geneza 3:15). Începând de la acel prim păcat, nu a existat nici măcar o clipă când harul să fi fost în totalitate neexistent pe pământ. Dumnezeu a avut întotdeauna slujitori ai Lui pe pământ; în unele perioade, ei au fost nevoiți să se ascundă în cete mici în peșteri, dar ei n-au putut fi eliminați niciodată în totalitate de pe pământ. Harul poate să se manifeste ca o licărire firavă; firul apei vii poate fi foarte mic, dar niciodată n-a secat. Întotdeauna a existat o sare a harului în lume pentru a contrabalansa puterea păcatului. Norii nu s-au întins atât de mult încât să împiedice complet lumina zilei. Dar se apropie cu repeziciune momentul când harul se va extinde peste toată lumea aceasta sărmană și va fi universal. Așa cum mărturisește Biblia, noi privim înaintea către acea zi măreață când norul întunecat care a ținut această lume în întuneric va fi dat la o parte, și când soarele va străluci din nou nestingherit. A fost des-

tul de multă vreme întunecat și ascuns de păcat și stricăciune; dar focul de pe urmă va distruge zdrențele lumii. După acel foc, lumea va străluci, îmbrăcată în neprihănire. Masa aceea imensă de stricăciuni va fi combustibilul pentru acel măreț foc care va purifica lumea. Palatele, coroanele, oamenii, împărățiile, toate acestea vor fi topite; după aceasta, ca o casă bolnavă, creația actuală va fi arsă în întregime, iar Dumnezeu va sufla peste masa aceea fierbinte, și o va răci din nou. El îi va zâmbi din nou așa cum a făcut când a creat-o la început, și râurile vor zburda peste noi dealuri, oceanele se vor așterne în văi noi, iar lumea va fi locuința celor neprihăniți pentru toată veșnicia. Această lume căzută va fi restaurată; acea puritate originală, pierdută cândva, va fi recâștigată, căci Dumnezeu a jurat aceasta. Hristos a murit pentru această lume, și El va triumfa. El a murit pentru această lume, și El o va stăpâni, căci El a curățat pe aleșii Lui și i-a făcut potriviți să fie poporul Lui. „Acolo unde păcatul s-a înmulțit, harul s-a înmulțit mai mult”; căci harul va fi universal, nu și păcatul.

Încă un gând. Nu-i așa că lumea și-a pierdut, prin păcat, ceea ce a avut? Da, dar prin har, omul a câștigat mult mai mult. Este adevărat, am fost dați afară dintr-o grădină a încântării, unde locuiau pacea, dragostea și fericirea. Este adevărat, Eden nu ne mai aparține, nici roadele sale atractive, nici arcadele încântătoare de flori, și

nici râurile sale curgând peste nisipurile de aur, dar prin Isus, noi am căpătat o mai bună locuință. El ne-a făcut să locuim împreună cu El în locurile cerești (Efeseni 2:6) – iar câmpiile raiului depășesc în frumusețe pe cele ale paradisiului, copacul vieții și râul care curge din tron îi fac cu mult mai fericiți pe locuitorii patriei cerești. Am pierdut noi viața trupească și ne-am supus noi înșine morții dure-roase, prin păcat? Dar nu ne-a descoperit harul o nemurire pentru care noi suntem mai mult decât încântați să renunțăm la această viață? Viața pierdută în Adam este mai mult decât restaurată în Hristos. Noi recunoaștem că robele noastre de la început au fost tăiate în bucăți de Adam, dar Isus ne-a îmbrăcat cu neprihănirea divină, cu mult mai valoroasă decât chiar și cele mai curate robe ale inocenței ce poate fi creată de om. Noi deplângem starea joasă și mizeră de acum, datorată păcatului, dar ne vom bucura la gândul că noi suntem mai siguri acum decât înainte de cădere, și că suntem aduși într-o legătură mai apropiată cu Isus decât am fi putut câștiga vreodată. O, Doamne Isuse – Tu ne-ai câștigat o moștenire mult mai mare decât a pierdut Adam prin nebunia lui; Tu ne-ai umplut o vistierie cu bogății mult mai prețioase decât cele la care am fi tânjit noi în starea de păcătoși. Harul tău a întrecut păcatele noastre. „Harul s-a înmulțit mai mult.”

CAPITOLUL 2.

**PĂTRUNDEREA LEGII
ÎN INIMA OMULUI**

Iată-ne ajunși la a doua parte a temei noastre, și anume la *pătrunderea Legii în inima omului*. Trebuie să analizăm cu atenție aceste aspecte atunci când vorbim de ceea ce se petrece în interiorul omului; nu este ușor să vorbim despre inimă, chiar dacă este o mică parte a trupului. Când încep să aibă de-a face cu Legea și acțiunea ei în sufletul omului, mulți devin indignați, dar noi nu trebuie să ne temem de mânia lor. În dimineața aceasta vom ataca pe omul care stă ascuns acolo, în interior. Legea a intrat în inima lui pentru ca păcatul să se înmulțească, „*dar unde s-a înmulțit păcatul, acolo harul s-a înmulțit și mai mult.*”

A. Legea face ca greșeala să se înmulțească

Legea face ca păcatul să se înmulțească prin aceea că ea *dezvăluie sufletului păcatul săvârșit de om*. Atunci

când Dumnezeu, Duhul Sfânt, aplică Legea în conștiința omului, păcatele secrete sunt atrase la lumină, păcatele considerate mărunte sunt amplificate până la mărimea lor adevărată, și lucrurile aparent nevinovate devin din cale afară de păcătoase. Înainte ca acel Cercetător al inimilor și rărunchilor să își facă prezența în suflet, starea acestuia poate să pară neprihănită, dreaptă, sfântă și plăcută; dar când El aduce la vedere păcatele ascunse, peisajul se schimbă. Păcatele care odinioară erau mărunțișuri, greșeli mici, nebuniile tinereții, micile plăceri, măruntele împiedicări etc., acum apar în culoarea lor adevărată, fiind încălcări ale Legii lui Dumnezeu, și care aduc cu ele o pedeapsă dreaptă, bine-meritată din partea Lui.

În celebra sa alegorie⁴, John Bunyan (1628-1688) explică în felul următor ceea ce vreau eu să spun: “Apoi Tălmăcitorul l-a luat de mână pe Creștin și l-a dus într-o sală largă care era plină de praf, pentru că nu fusese niciodată măturată. După ce l-a lăsat pe Creștin să o analizeze pentru puțină vreme, Tălmăcitorul a chemat pe un om să măture acea sală. Când acesta a început să o măture, s-a ridicat atât de mult praf încât Creștinul aproape că se înăbușea din cauza lui. Apoi Tălmăcitorul a chemat o slujnică din apropiere și i-a spus, ‘Adu aici puțină apă și stropește această cameră’; și când ea a făcut acest lucru, sala aceea a fost măturată și curățită că îți plăcea să te uiți la

ea. Creștinul a întrebat atunci, ‘Ce înseamnă asta?’ Tălmăcitorul a răspuns, ‘Această încăpere este inima omului care nu a fost niciodată sfințită prin harul dulce al Evangheliei. Praful reprezintă păcatul original și stricăciunea din inima omului, care au pângărit întreaga ființă a acestuia. Cel ce a măturat la început este Legea; iar cea care a adus apa și a stropit-o este Evanghelia. Ai văzut că atunci când a început acel om să măture, praful s-a ridicat din toate părțile, și încăperea n-a putut fi curățată de el, ci mai degrabă el a făcut ca praful aproape să te înăbușe; aceasta te învață că Legea, în loc să curețe inima de păcate, ea le ațâță mai tare (Romani 7:9), le face mai puternice (1 Corinteni 15:56), și le înmulțește (Romani 5:20) tocmai prin faptul că le descoperă și le interzice, căci Legea nu îți poate da putere să birui păcatul. Iar ceea ce ai văzut pe acea slujnică făcând, atunci când ea a stropit camera cu apă, și astfel a curățat-o și a făcut-o plăcută la privit, aceasta îți arată că, atunci când Evanghelia vine în sufletul omului cu puterea ei curățitoare și prețioasă asupra inimii, tot așa este păcatul biruit și stăpânit, și astfel sufletul este făcut curat prin credința în Evanghelie, și astfel făcut vrednic să primească pe Regele slavei să locuiască în sufletul omului.’”

Inima este ca o celulă întunecată, plină de șopârle, gândaci și molii, de toate felurile de insecte și târâtoare, pe care nu le poți vedea în întuneric, dar pe care Legea le

scoate la lumină ca și cum ar ridica niște jaluzele, astfel încât răul se vede clar. În felul acesta, păcatul este făcut evident prin Lege, și astfel Legea face ca păcatul să se înmulțească.

B. Legea ne arată cât de negri suntem noi în inimă.

Încă o dată, *Legea, atunci când vine în inimă, ne arată cât de negri suntem noi în ea.* Unii dintre noi știm că suntem păcătoși. Și este chiar foarte ușor să afirmăm acest lucru. Cuvântul “păcătos” are numai 3 silabe în el, și mulți îl au frecvent pe buze, dar nu îl înțeleg. Ei își cunosc păcatele, dar acestea nu li se par din cale afară de rele până când Legea vine în inima lor. Noi credem că e ceva păcătos în ele, dar când vine Legea, ne dăm seama de stricăciunea lor extremă. A strălucit această sfântă lumină a lui Dumnezeu și în sufletele voastre? Vi s-au revărsat izvoarele marii voastre depravări și v-au trezit până acolo încât să spuneți, „O, Doamne! Am păcătuțit!”? Dacă inimile v-au fost frânte de Lege, atunci vă veți considera inimile voastre mai înșelătoare decât chiar diavolul. Eu pot spune asta despre mine; mie mi-este foarte mare teamă de inima mea, atât este de rea. Biblia spune, „Inima este nespus de înșelătoare” (Ieremia 17:9). Diavolul este unul din lucrurile rele, dar inima omului este mai stricată decât chiar diavolul – „și deznădăjduit de rea.” Câți oameni auzim noi spunând despre ei înșiși, „Bine, dar eu cred că am o inimă

foarte bună în esența ei? Poate că sunt unele mici răutăți la suprafață, dar esența inimii mele este foarte bună.” Dacă într-un coș de fructe, cele care sunt la vedere, la suprafață sunt stricate, ați cumpăra acel coș de fructe dacă eu v-aș spune, „Eh, fructele mai dedesubt sunt bune”? “Nu, nu,” veți spune, „întotdeauna fructele mai bune se pun la vedere, și dacă acestea sunt atât de stricate, cu atât mai mult cele mai de jos sunt și mai putrede.” Sunt mulți oameni care trăiesc niște vieți excentrice, în plăceri, și unii prieteni spun așa, „El este un om bun la inimă în esență. E adevărat că uneori se mai îmbată, dar în fundul inimii lui este un om bun.” O, niciodată să nu credeți asta. Rareori ajung oamenii să fie mai buni decât par ei să fie. Dacă partea din afară a paharului este curată, partea dinăuntru poate fi murdară, dar dacă exteriorul este murdar, poți fi sigur că interiorul nu poate fi mai bun. Cei mai mulți dintre noi ne afișăm bunătatea în oglindă – ne ținem lucrurile bune afișate, în față, și pe cele rele le ascundem. Haideți ca, în loc să ne fabricăm scuze despre noi înșine, despre stricăciunea inimilor noastre, haideți ca, dacă Legea a pătruns în sufletele noastre, să ne smerim și să spunem, „O, păcatul, o, necurăția mea, o negreala și întunecimea mea, natura groaznică a păcatelor mele!” *„Legea a venit pentru ca să se înmulțească greșeala.”*

C. Legea ne descoperă abundența păcatului.

Legea descoperă abundența păcatului care depășește orice limite, *prin descoperirea față de noi a stării depravate a naturii noastre*. Noi toți suntem gata să acuzăm pe șarpele pentru vina noastră sau să insinuăm că noi greșim din cauza exemplelor rele ale altora – dar Duhul Sfânt ne spulberă aceste scuze atunci când aduce Legea în inimile noastre. Apoi izvoarele adâncului sunt frânte, și cămărilor imaginației noastre se deschid, fiind scoasă la lumină răutatea înnăscută a esenței omului căzut în păcat.

Legea pătrunde până la miezul răului, îi scoate la lumină cauza de bază, și ne informează că lepra este acolo, în centrul nostru, adânc înfiptă. O, cât de tare se scârbește de sine acel om când își vede toate râurile de apă transformându-se în sânge, și când murdăria răzbate din toate cotloanele ființei sale. El învață astfel că păcatul nu este doar o rană pe piele, ci o plagă în inimă; el descoperă că otrava a fost impregnată în venele sale, stă chiar în miezul inimii, și că își are izvorul în chiar esența inimii sale. Acum el se scârbește de sine și ar vrea să fie vindecat. Păcatele curente i se par nici pe jumătate atât de groaznice pe cât își vede păcatul care este alipit de inimă, și pălește când se gândește ce este el ca om, renunțând astfel la mântuirea prin faptele proprii, văzând-o imposibilă.

D. Legea aduce conștientizarea condamnării.

Odată ce această mască este dată la o parte și este descoperită această stare disperată a păcătosului, Legea neobosită face ca păcatul să se înmulțească și mai mult *prin a-l face pe om conștient de sentința condamnării sale*. Ea instalează în sufletul omului scaunul de judecată, își potrivește pălăria neagră și pronunță sentința de condamnare la moarte. Cu o voce dură, fără milă, ea tună cu seriozitate următoarele cuvinte, „Condamnat deja” (Ioan 3:18, trad. lit. KJV). Avertizează sufletul să își pregătească apărarea, făcându-i cunoscut că orice scuză va fi eliminată, prin lucrarea anterioară de convingere de păcat. Păcătosul este lăsat astfel fără cuvinte, iar Legea, cu privirea ei înfricoșătoare, ridică un pic vălul iadului, oferindu-i omului o privire peste chinul ce îl așteaptă. Sufletul știe că sentința este dreaptă, că pedeapsa nu este prea aspră, și că nu se poate aștepta la milă; el stă acolo tremurând, leșinat și intoxicat de groază, până când cade într-o disperare fără egal. Păcătosul își pune singur frânghia în jurul gâtului, se târăște până la locul execuției, și, cu un ultim gest, se aruncă la picioarele tronului Regelui, cu un singur gând, „Sunt un stricat”, și cu o singură rugăciune, „Doamne, ai milă de mine, păcătosul” (Luca 18:13).

E. Legea aduce cu ea descoperirea lipsei de putere datorată păcatului.

Legea nu își încetează aici lucrarea, căci ea aduce păcatul și mai evident *prin descoperirea lipsei de putere a omului datorită păcatului*. Ea nu doar că îl condamnă pe păcătos, ci în realitate îl și ucide. Acela care odată credea că poate să se pocăiască și să creadă când va dori el, se descoperă iată acum fără puterea de a face oricare din aceste lucruri.

Când Moise lovește în păcătos, el rănește la prima lovitură, mutilează la a doua, dar apoi la a treia sau a patra, păcătosul cade ca și mort. Eu însumi am fost într-o astfel de situație în care dacă Raiul ar fi putut fi obținut printr-o singură rugăciune, aș fi fost deja condamnat, căci în acele momente, eram atât de capabil să mă rog pe cât eram capabil să zbor. Mai mult decât atât, când noi suntem în groapa pe care Legea a săpat-o pentru noi, ne simțim ca și cum n-am mai simți nimic, și ne văităm că nu mai avem puterea să ne văităm. Acel munte apasă greu asupra noastră, lucru care ne face incapabili să ne mișcăm mâinile sau picioarele, și când încercăm să ne folosim de vocile noastre ca să strigăm după ajutor, ele refuză să asculte de noi. Degeaba mai strigă predicatorul, „Pocăiește-te.” Inima noastră nu se mai poate înmuia; degeaba ne în-

deamnă el să credem; acea credință despre care el ne vorbește este atât de departe de puterea noastră, pe cât ne este de imposibil să creăm noi universul. Ruina este cu adevărat totală acum. Sentința fulgerătoare stă în urechile noastre, „*condamnat*”; și un alt strigăt o urmează, „*mort în greșeli și păcate*” (Efeseni 2:1); și apoi o a treia, mai groaznică, mai teribilă, urlă în urechile noastre, „*Mânia care vine – mânia care vine*” (Luca 3:7, trad. lit. KJV). În opinia păcătosului, el este acum aruncat ca un hoit stricat; în orice moment se așteaptă să fie năpădit de viermele care nu moare și să își ridice ochii din iad. Acum vine însă momentul îndurării, și discuția noastră se schimbă de la subiectul Legii care condamnă la harul care se înmulțește mai mult.

CAPITOLUL 3.

HARUL DEPĂȘEȘTE PĂCATUL ÎN ABUNDENȚĂ ȘI EFICIENȚĂ

Ascultă, o, păcătosule greu împovărat și condamnat, ascultă ce îți voi spune acum, în Numele Stăpânului meu, despre harul care este din abundență.

A. Harul depășește păcatul atât în măsură cât și în eficiență

Harul depășește păcatul atât în măsura cât și în eficiența lui. Chiar dacă păcatele tale sunt multe, îndurarea poate să ierte mai mult. Chiar dacă păcatele tale sunt atât de multe ca stelele, ca nisipul mării, ca picăturile de rouă, o singură acțiune de iertare poate să le ierte pe toate. Stricăciunea ta, chiar dacă este cât un munte de mare, va fi aruncată în mijlocul mării (Mica 7:19). Negriciunea ta va fi spălată de valul curățitor al sângelui Răscumpărătorului tău. Observă că am spus păcatele *tale*, și chiar asta

vreau să spun, fiindcă tu ești acum un păcătos condamnat de Lege, dar știi că poți fi un vas al iertării prin acel sânge. O, păcătoși vrednici de iad, depravați părăsiți, proscriși ai societății, exilați din compania oamenilor, dacă vă veți recunoaște stricăciunea, iată aici este îndurare, multă, bogată, fără plată, imensă, *infinită* îndurare. Amintește-ți aceasta, o, păcătosule:

*Dacă toate păcatele pe care omul le-a făcut,
Cu voia, în cuvânt, în gând și faptă,
De când este lumea și timpul a început,
Ar fi fost puse asupra capului unui sârman păcătos.
Atunci fluviul sângelui prețios al lui Isus
Odată aplicat, îndepărtează groaznică povară.*

B. Harul ne arată pe Regele regilor

Iată că harul depășește păcatul în încă un lucru. Păcatul ne arată cine sunt părinții lui, și ne spune că inimile noastre sunt aceia, dar *harul depășește păcatul și în această privință, pentru că ne arată pe Autorul harului, pe Regele regilor*. Legea ne conduce la inimă, acolo fiind izvorul păcatului, pe când harul ne conduce la originile acestuia, adică la Dumnezeu.

O, creștine, ce lucru binecuvântat este harul, căci izvorul lui se găsește pe munții veșniciei. Păcătosule, dacă ești cel mai stricat din această lume, dar dacă Dumnezeu

te iartă în această dimineață, vei fi astfel capabil să îți găsești esența în El, căci prin convertire devii unul din copiii lui Dumnezeu și Îl ai întotdeauna ca Tată. Eu mi te imaginez ca pe un criminal stricat aflat la tribunal, dar aud apoi Îndurarea strigând, „Eliberat!”. „Este adevărat, el e acum palid, schilod, bolnav, mutilat – să fie vindecat! Vine dintr-o rasă rea – dar iată, îl voi adopta în familia Mea”. Păcătoarele! Dumnezeu te-a făcut copil al Lui. Tu ești un sărman, dar Dumnezeu spune, „Te voi lua să fii al Meu pe vecie. Vei fi moștenitorul Meu. Iată aici pe Fratele tău cel mare. Cu legături de sânge Îl unesc de tine – Isus este Fratele tău”! Dar cum se petrece această schimbare? O, nu este ea un act al îndurării? *„Harul s-a înmulțit și mai mult.”*

Harul depășește păcatul, căci el ne ridică mult mai sus decât locul de unde am căzut.

C. Harul nu poate fi niciodată luat înapoi

Din nou, *„unde s-a înmulțit păcatul, acolo harul s-a înmulțit și mai mult”*; și asta pentru că *sentința Legii poate fi anulată – dar cea a harului nu mai poate fi anulată niciodată*. Aș putea sta aici și încă să mă simt condamnat poate, și să trag nădejdea că aș putea fi achitat. Încă mai este o speranță firavă, pe moarte, că voi fi achitat. Dar când noi suntem justificați de Dumnezeu, nu mai există nici o teamă de condamnare. Nu mai pot fi condamnat odată ce

am fost justificat; prin har, sunt absolvit de pedeapsă *pe deplin*. Dacă sunt un om justificat, pot să îl și sfidez pe Satana să se atingă de mine. Starea de justificare este o stare neschimbătoare și ea ne unește de slavă în mod indestructibil.

„Cine va ridica pâră împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Acela, care-i socotește neprihăniți! Cine-i va osândi? Hristos a murit! Ba mai mult, El a și înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu, și mijlocește pentru noi! Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia sau sabia? Totuși, în toate aceste lucruri noi suntem mai mult decât biruitori, prin Acela care ne-a iubit. Căci sunt bine încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici lucrurile de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncimea, nici o altă făptură, nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, care este în Isus Hristos, Domnul nostru” (Romani 8:33-35, 37-39).

O, sărmane păcătos condamnat, nu te încântă aces-
tea, și nu te fac să te îndrăgostești de acest har fără plată? Toate acestea sunt ale *tale*. Crimele tale, odată ce sunt șterse, nu vor mai putea fi aduse împotriva ta niciodată. Justificarea Evangheliei nu are nimic din prefăcătoria arminiană⁵, care pretinde că mântuirea ar putea să fie luată

de la tine pe viitor, dacă tu te vei abate de pe cale. Nu, ci datoria ta, odată plătită, nu poate să ți se ceară de două ori - pedeapsa, odată îndurată, nu mai poate fi repetată. Mântuit, mântuit, mântuit, pe deplin mântuit de harul divin, astfel vei putea umbla fără frică în sfințenie în toată această lume.

D. Harul ne face bucuroși și liberi

Încă o dată, așa cum păcatul ne face bolnavi și triști, *harul ne face peste măsură de bucuroși și liberi*. Păcatul îl face pe om să aibă o inimă acră, tristă, până într-acolo încât i se pare că lumea îl va înghiți și că munții care stau deasupra lui se vor prăbuși peste el. Acesta este efectul Legii. Legea ne face să fim triști; ne face să ne simțim mizerabili. Dar, sărmane păcătos, harul îndepărtează efectele acestea ale păcatului din duhul tău, odată ce tu îți pui credința în Domnul Isus Hristos; vei pleca din acest loc cu o privire strălucitoare și cu o inimă ușoară.

Ah, îmi amintesc cum azi dimineată, când am pășit în acest micuț loc de închinare, eram atât de trist pe cât ar putea iadul să mă facă, eram ca un om pierdut. Adesea am fost la biserici unde ei vorbeau despre Lege, dar n-am auzit nimic despre Evanghelie. Am stat acolo jos ca un păcătos încătușat; Cuvântul lui Dumnezeu a venit apoi, și am plecat de acolo ca un om liber. Deși am intrat în biserică

un mizer, am ieșit de acolo bucuros și fericit. Am stat acolo negru, dar am ieșit de acolo mai alb decât zăpada. Dumnezeu a spus, „De vor fi păcatele voastre cum e cârmâzul, se vor face albe ca zăpada” (Isaia 1:18).

De ce să nu fie acestea și partea ta, fratele meu, dacă tu te simți acum un păcătos? Tot ceea ce El îți cere este aceasta – să simți că ai nevoie de El; și dacă știi că ai această mare nevoie, iată, acum sângele lui Isus îți stă înaintea. „*Legea a venit pentru ca să se înmulțească greșeala.*” Doar să crezi, și ești iertat; ales, doar să crezi; acesta este adevărul care te salvează.

E. Harul ne face potriviți pentru compania îngerilor!

Te întreb în ultimul rând, sărmane păcătos – te-a făcut păcatul nepotrivit pentru Rai? *Harul te va face să fii potrivit pentru a sta alături de serafimi⁶, te va face perfect.* Tu, care astăzi ești pierdut și distrus de păcat, într-o zi te vei putea afla cu o coroană pe cap, cu o harfă în mână, așezat la picioarele tronului Celui Preaînalt. Gândește-te, o, betivane, că dacă te pocăiești, există o coroană care te așteaptă în ceruri. Tu, cel mai vinovat, cel mai depravat, te condamnă azi conștiința ta prin intermediul Legii? Atunci te invit, în Numele Domnului meu, să accepți iertarea prin sângele Lui. El a suferit în locul tău; El a șters vina

ta și ești achitat. Tu ești obiectul dragostei Sale veșnice; Legea nu este decât un dascăl, care are rolul de a te aduce la Hristos. Predă-te Lui! Aruncă-te în brațele harului mântuitor! Nu ți se cer fapte, nu ți se cere neprihănire pentru asta, nu ți se cere nimic ce tu să faci. Tu ești făcut perfect în El, căci El a spus, „S-a isprăvit” (Ioan 19:30).

NOTE EXPLICATIVE

- 1. greșeala** - în grec. paraptoma, are sensul de ofensă, expresia neindicând că Legea ar contribui în mod activ la creșterea păcatului, ci la dezvăluirea mai clară, mai deplină, a păcatului, a ofensei împotriva lui Dumnezeu prin faptul că Legea arată deplin și în detaliu felul cum omul a încălcat poruncile lui Dumnezeu.
- 2. hotentot** – o poreclă dată de pelerinii europeni în 1652 grupului etnic Khoisan care reprezentau populația nativă din sud-vestul Africii la acea vreme.
- 3. copaci sau pietre** – în vremurile de demult, oamenii obișnuiau să se închine la trunchi de copaci, la pietre și la idoli, și să se roage acestora ca să le dea noroc.
- 4. celebra alegorie** – John Bunyan a scris cartea Călătoria Creștinului în timp ce se afla în închisoare în perioada 1660-1672, carte în care omul (Creștinul) caută să scape de povara grea (a păcatelor) de pe spatele lui, vine la Crucea lui Hristos, și îi este luată această povară, apoi călătorește în această viață trecând prin multe aventuri (semnificând sfințirea progresivă) până când ajunge să traverseze Râul Morții ca apoi să poposească în final în Orașul Ceresc. Călătoria Creștinului

este cea mai bine vândută carte din toate timpurile, după Biblie.

5. arminianism – sistem doctrinar eronat care spune că omul determină propria sa mântuire, prin acțiunea voinței sale libere, invitându-L pe Hristos în inima sa; în mod corespunzător, acest sistem spune că omul își poate pierde mântuirea într-un mod asemănător, când el respinge pe Hristos, întorcându-se la o viață de păcat.

6. serafimi – cea mai înaltă categorie de îngerii (Isaia 6:2).

* * *

Extras din New Park Street Pulpit Vol. 1, No. 37. Predică rostită la 26 August 1855 la New Park Street Chapel, Southark.